

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A kapcsolt energiatermelők 2011. július 1-i kizárása a KAT rendszerből a kapcsolt energiatermelés jogi szabályozási környezetének teljes újragondolását igényli.

Az európai uniós irányelveknek megfelelően a kapcsolat energiatermelést a készülő jogi szabályozás keretein belül támogatni kell, amit számos társadalmi előnye indokol:

- 11%-os iparági primer energia megtakarítás (50 PJ)
- 16%-os CO₂ kibocsátás megtakarítás (3,4 millió tonna)
- 6%-os földgázimport-függőség csökkenés

A kapcsolt energiatermelés támogatása céljából "kötelező kapcsolt hőátvétel" bevezetését indokoltnak tartjuk.

- Elkerülhető az a társadalmi szempontból hátrányos helyzet, hogy a kapcsolt erőművek csak lényegesen kisebb mennyiségű, vagy szélső esetben egyáltalán ne tudjanak hőenergiát termelni és értékesíteni, hiszen ez alapvetően veszteségessé tenné működésüket, ezáltal soha nem térülnének meg.

Javasoljuk, hogy a KÁT rendszerből kiszoruló kapcsolt energiatermelők kapjanak mentességet a Robin Hood adó és a válságadó fizetése alól.

- A Robin Hood adó és válságadó bevezetésekor a KAT rendszerben résztvevők mentességet élveztek.
- A költségvetés tervezésekor ezek az adóbevételek nem kerültek betervezésre, ennek megfelelően a változás nem növeli a hiányt az elfogadott költségvetéshez képest.

A tervek szerint a szabályozás három lépcsőben juthat el a végső célállapothoz:

1. 2011. július 1. - 2011. október 15.: Átmeneti időszak - befagyasztott távhő-árak, kedvezményes gázforrás és szervezett piaci villamos energia átvétel.
2. 2011. október 15. - legkésőbb 2012. december 31.: Újabb átmeneti időszak - elismert költség alapú indokolt termelői távhő ár meghatározás és a távhőszolgáltatók hőoldali támogatása.
3. 2013. január 1.: Célállapot elérése a kapcsolt bizonyítvány rendszer bevezetésével

Az átmeneti időszakban a kapcsolt energiatermelők gazdaságos működése a korábbi áramoldali támogatás megszüntetésével és a távhőárak egyidejű befagyasztásával megkérdőjeleződött.

- Egyes erőműveknél piaci körülmények között nem csak a befektetés megtérülése, de a változó költségek fedezete sem biztosított.
- A kapcsolt termelőknek szánt támogatások várhatóan nem fedezik a veszteségeket, így több erőmű leállítása várható az átmeneti időszakban.
- A lakosság ellátására nyújtott kedvezményes gázforrások némiképp csökkenthetik a távhő célra termelő kapcsolt erőművek veszteségét.
- A szervezett villamos energia piaci átvétel megfelelő "piaci áron" szintén tovább csökkentheti a termelők potenciális veszteségét.

A kedvezményes gázforrással kapcsolatban az alábbi fő észrevételekkel kívánunk élni:

- A kedvezményes gázforrás igénybevételére vonatkozó jogosultságot a lakossági és a külön kezelt intézmények körére indokolt kiterjeszteni.
- Az árbefagyasztásból eredően célszerűnek tartjuk, hogy a kedvezményes gázforrás igénybevételére a távhő-termelők mind kapcsolt, mind kazános termelés esetén jogosultak legyenek.
- Feltételezzük, hogy a kedvezményes gázforrás mennyisége fedezi a teljes lakossági célú távhőtermelési igényt.
- A kedvezményes gázforrás allokációját - forrás hiány esetén - a szükséges mennyiség arányában, ésszerű allokációt követve tartjuk célszerűnek elvégezni.
- A lakossági és a külön kezelt intézmények távhőellátását a legkedvezőbb árú kedvezményes gázforrással indokolt támogatni (pl. stratégiai gáztározói áron).
- A jelenlegi jogi szerződések folytonossága céljából az egyes termelők önállóan dönthessenek arról, hogy közvetlenül vagy a szerződéses szolgáltatójukon keresztül vásárolnak a kedvezményes gázforrásoktól.
- Ahhoz, hogy a piaci szereplők gazdaságilag megalapozott gázszerződéseket köthessenek elengedhetetlen, hogy legkésőbb május 15-ig megismerjék a kedvezményes gázellátás részleteit.

A szervezett villamos energia piaci átvétellel kapcsolatban az alábbi fő észrevételekkel kívánunk élni:

- A részvételi jogosultságot az 50 MW-os korlát alatt a megtérült- és a meg nem térült erőművekre is szükségesnek tartjuk kiterjeszteni. Célszerűnek tartanánk továbbá, hogy a szervezett piaci átvétel a szervezett piacon megszabott feltételek mellett a fűtési szezonban terjedjen ki a KAT rendszerben korábban résztvevő 50 MW feletti kapcsolt erőművekre is.
- Támogatjuk a szervezett piacra történő évi egyszeri belépés lehetőségét és minden hónap egy meghatározott napján a kilépés jogát.
- A villamos energia átvételi profil a kapcsolt hőtermeléshez illeszkedő, piacon értékesíthető termékek formájában történjen.
- Javasoljuk, hogy a villamos energia átvételi piaci ár szintje legalább az Egyetemes Szolgáltatás beszerzési "piaci ár" szintjén egy évre előre kerüljön rögzítésre.
- A finanszírozhatóság fenntartása céljából szükséges, hogy az átvétellel kapcsolatos elszámolás a korábbi KAT gyakorlatnak megfelelően történjen.
- Szükségesnek tartjuk, hogy a piaci szereplők legkésőbb 2011. május 31-ig megismerjék a szervezett piac működésének részleteit és az átvételi árra vonatkozó információkat.
- A szervezett piac működtetésével javasoljuk, hogy a rendszerirányító helyett egy villamosenergia-kereskedelmi feladatok ellátására jogosult piaci szereplő legyen megbízva (pl. MVM Trade).

A befagyasztott távhő-árak kapcsolt erőművekre vonatkozó hatásának enyhítését illetően az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

- Javasoljuk az ipari fogyasztókra vonatkozó árbefagyasztás feloldását.
- Célszerűnek tartjuk annak engedélyezését, hogy a távhő-termelő és a szolgáltató közösen megállapodhasson a termelői befagyasztott árszinttől való eltéréstől a végfogyasztói árak változatlanul hagyása mellett. Ezáltal csökkenthetőek a szolgáltató veszteségei, amennyiben ellenkező esetben kazánnal lenne kénytelen fedezni a szükséges hő-igényt.
- A Minisztérium tegye lehetővé a termelők befagyasztott árak miatt elszenvedett indokolt veszteségeinek utólagos kompenzálását.
- A veszteségek csökkentésének egyik eszköze lehet, hogy egyes termelők árszintjét rendeletileg egy olyan szinten állapítják meg, amely legalább a termelők változó költségét fedezi.
- Súlyos gazdasági okokra hivatkozva a kapcsoltan termelők vonatkozásában a távhőtermelés szüneteltethető és felfüggeszthető legyen és az érintett termelők mentesüljenek a termelés leállításából adódó kártérítési kötelezettségek alól.
- Legkésőbb az előre meghatározott október 15-i dátummal kerüljön bevezetésre a tervezett hőártámogatási rendszer, vagy annak csúszása esetén az árak jelenlegi befagyasztását oldják fel, térjen vissza a szerződések szerinti távhőár és a kapcsoltak 85%-os KAT jogosultsága a 389/2007 kormányrendeletben foglaltak szerint az hőártámogatási rendszer bevezetéséig..

Az átmeneti időszakot követően szükséges a termelői indokolt költségekből meghatározott távhóárak és a szolgáltatók hőoldali támogatásának egyidejű bevezetése.

A kapcsolt termelők elismert költségének szakszerű meghatározása megfelelő alapot biztosíthat az indokolt lakossági távhóárak szintjének meghatározásához.

- Figyelembe kell venni az eltérő technológiákból és méretből adódó különbségeket, ezért termelőnként eltérő termelői ár meghatározása indokolt.
- Az összetett termelési technológiával üzemelő kapcsolt erőművek esetében az egyszerű benchmark eljárás nem alkalmazható, ez esetben egyedi eljárás szükséges.
- Az indokolt költség meghatározását három lépésben javasoljuk:
 1. Az indokolt összköltség elemenkénti, bottom-up meghatározása (gázköltség, ÉCS, működési költségek stb.)
 - A gázköltség indexálása az iparági gyakorlatnak megfelelően negyedévente automatikusan elvégezhető.
 - A hatósági árak fedezetet kell nyújtania a termelők indokolt tőkeemegtérülésére.
 - Az indokolt tőkeemegtérülés számítását az inflációval és az amortizációval korrigált könyvszerinti eszközérték és a MEH által meghatározott 9,6%-os súlyozott átlagos tőkeköltség alapján tartjuk célszerűnek elvégezni.
 - Az ÉCS-t a bruttó eszközérték (BE) és a hasznos műszaki élettartam alapján javasoljuk számolni.
 2. Korrekció:
 - A hőre jutó indokolt költséget az indokolt összköltség és a számított árampiaci bevétel különbségeként definiáljuk.
 - A nem lakossági célú hőárbevételt le kívánjuk vonni a hőre jutó indokolt költségből (lakossági és külön kezelt intézmény vs. egyéb szegmensre jutó mennyiség alapú allokációval).
 - Kedvezményes gázforrások mértékével csökkenthető a lakossági távhőellátásra jutó összköltség.
 3. Mennyiségek és a lakossági távhő-árak meghatározása:
 - Historikus adatok helyett a várható hőértékesítési mennyiségek alkalmazása indokolt a lakossági hőárak meghatározására.
- Az indokolt bevételek évi egyszeri utólagos korrekcióját indokoltan tartjuk a tervezett hőmennyiségek nagy bizonytalansága miatt, a különbségeket a következő időszak hőáraiba beépíthetőnek tartjuk.

A bevezetendő hőoldali támogatás jogi szabályozásával kapcsolatban a következő javaslatokkal kívánunk élni:

- Lakossági fogyasztók és a külön kezelt intézmények után szükséges a szolgáltatókat hőoldali támogatásban részesíteni.
- Olyan ipari kapcsolt termelő erőművek esetén, amelyek KÁT határozata 2010. december 31. után járna le indokoltan tartjuk a hőoldali támogatás alkalmazását.
- Hőoldali támogatásban kizárólag a kapcsolt termelésből eredő hőmértékéig részesülhessenek a távhőszolgáltatók.
- Hangsúlyozni szeretnénk, hogy a hőoldali támogatási kassza mértéke a piaci gázárak, a villamos energia árak, az elismert lakossági termelői távhóárak és a meghatározott lakossági végfogyasztói árak szintjétől függ, elengedhetetlen, hogy a kassza mérete a fenti dimenziók fedezetére megfelelő garanciát nyújtson a szolgáltatóknak.
- A hőártámogatásnak mindaddig érvényben kell maradnia, amíg egy megfelelően működő kapcsolt bizonyítvány rendszer bevezetésre nem kerül.

Az MKET egy jól működő kapcsolt bizonyítvány rendszer minél korábbi – akár 2011. október 15-i – bevezetését tartja indokoltnak.

- Optimálisan elősegíti a kapcsolt termelés környezeti előnyeinek támogatását.
- Bevezetésével csökkenthetők a termelői hőárak.
- Kiváltható a hőoldali támogatás kidolgozása és bevezetése.

- Összhangban van a rendszer többi elemével (pl. kedvezményes gáz, indokolt költség).
- Működő európai modellek állnak rendelkezésre (pl. Belgium, Lengyelország).
- Illeszkedik az EU irányelvekhez.
- A bevezetésre rendelkezésre álló rövid idő szoros iparági együttműködéssel áthidalható.